

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

เหตุยกเว้นความผิดอาญา : ศึกษากรณีหญิงแท้งลูก

กุลิสรา อินเกลี้ยง¹, ธนวัฒน์ พิสิฐจินดา²

^{1,2}สาขาวิชานิติศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,
Email : s59123440016@ssru.ac.th¹, tanawat.pi@ssru.ac.th²

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการทำแท้งโดยผิดกฎหมายอยู่ ซึ่งผู้ที่กระทำความผิดส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุน้อยจึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนยังไม่พร้อมที่จะดูแลรับผิดชอบชีวิตทารกที่จะเกิดมา ส่งผลให้ตัดสินใจทำแท้งด้วยวิธีผิดกฎหมาย เช่น การซื้อยาไมเฟพริสโตน (Mifepristone) และไมโซพรอสทอล (Misoprostol) มาใช้เองหรือเข้าคลินิกเถื่อนเพื่อทำแท้ง ซึ่งการกระทำเหล่านี้ยังอาจก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนและทำให้หญิงตั้งครรภ์เสียชีวิตได้ จึงมีปัญหาคำคัญว่าประเทศไทยมีกฎหมายให้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมสามารถทำแท้งโดยถูกกฎหมายหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายอาญาของประเทศไทยกำหนดให้มีการทำแท้งโดยถูกกฎหมายอยู่ที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 305 โดยต้องเป็นการกระทำของนายแพทย์ และจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 282 มาตรา 283 หรือมาตรา 284 เท่านั้น ซึ่งเป็นเหตุยกเว้นความผิด

คำสำคัญ : ความผิด, หญิง, แท้ง

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

Crime Exemption : Case Study of Aborted Women

Kulisara Inkliang¹, Tanawat Pisitchinda²

^{1,2}Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University,
Email : s59123440016@ssru.ac.th¹, tanawat.pi@ssru.ac.th²

Abstract

Nowadays, the problems with illegal abortion are still existed. Most offenders are teenagers who are pregnant at a young age. They feel, that they are not ready to be responsible for of the lives of the babies that will be borne, resulting them to make illegal abortion decision, such as buying Mifepristone (Mifepristone) and Misoprostol (Misoprostol) to use by themselves or going to an illegal clinic for abortion. These actions may cause complications and death to pregnant women. Therefore, the important problem is whether Thailand has any lawallowing pregnant women who are not ready to legally have abortion or not.

The research is finding that the Criminal law of Thailand specifies the legal abortion in Section 305 , which must be done by the medical practitioner and necessarily for the sake of the health of that woman or pregnant woman because only commission of a criminal offense as provided in the Criminal Code, Sections 276, 277, 282, 283 or 284 prescribes the exemption of the offense.

Keywords : offense, female, abort

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

บทนำ

เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มุ่งเน้นความสำเร็จทางการศึกษามากกว่าทักษะในการใช้ชีวิตด้านต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาหรือข้อข้องใจเกี่ยวกับเพศ วัยรุ่นจะไม่กล้าปรึกษาผู้ปกครองเพราะกลัวถูกตำหนิ จึงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเองกับเพื่อน การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นนั้น มักเกิดกับวัยรุ่นบางส่วนไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด และบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ หรือไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ อีกทั้งไม่รู้วิธีการปฏิเสธเมื่อไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ ด้วยเหตุนี้ จึงเกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การเป็นคุณแม่เลี้ยงเดี่ยว หรือการทอดทิ้งเด็กให้เป็นเด็กกำพร้า เป็นต้น นอกจากนี้ ในบางกรณีก็มีการหาทางออกด้วยการกระทำผิดต่อชีวิต ร่างกาย เช่น นำน้ำยาล้างห้องน้ำใส่ปากเด็กแล้วนำผ้าขนหนูพันร่างยัดใส่ถุงดำ จากนั้นได้โยนเด็กจากชั้น 4 ลงมายังชั้น 1 ซึ่งมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่น เป็นต้น (เดลินิวส์,2562) จึงมีปัญหาว่าประเทศไทยมีกฎหมายให้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมสามารถทำแท้งโดยถูกกฎหมายหรือไม่ อย่างไร อันนำมาสู่งานวิจัยชิ้นนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหญิงแท้งลูก
2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับหญิงแท้งลูก

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายเกี่ยวกับแท้ง

การแท้ง คือ การสิ้นสุดการตั้งครรภ์ ก่อนที่ทารกในครรภ์จะมีชีวิตอยู่รอด โดยทั่วไปจะหมายถึงการสิ้นสุดการตั้งครรภ์ก่อนอายุครรภ์ 20 สัปดาห์ หรือก่อนที่ทารกในครรภ์จะมีน้ำหนักตัวเกิน 500 กรัม เรียกว่า การแท้งที่เกิดขึ้นเอง (เฟื่องลดา ทองประเสริฐ,2557:2)

ตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานพ.ศ.2554 ทำแท้ง หมายถึง รีดลูก มีเจตนาทำให้ทารกออกจากครรภ์มารดา ก่อนกำหนดและตาย นอกจากนี้ยัง หมายถึง การสิ้นสุดลงของการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการชักนำด้วยวิธีการใด ๆ ทั้งที่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์โดยอายุครรภ์ไม่เกิน 28 สัปดาห์ และไม่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์และไม่จำกัดอายุครรภ์โดยทารกในครรภ์มีหรือไม่มีชีวิต (ธัชณิทัพนันตราและคณะ,2559:4)

ชนิดของการแท้ง

ชนิดของการแท้งที่เกิดจากเหตุต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการกระทำโดยตั้งใจจะให้เกิดการแท้งซึ่งเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ การแท้งที่เกิดขึ้นเพราะความบกพร่องของไข่หรือตัวอ่อน ซึ่งมักเป็นการแท้งในครรภ์เดือนแรก ๆ หรือไม่เกิน 12 สัปดาห์ และการแท้งในรายที่เด็กยังมีชีวิตและไม่มีความผิดปกติ แต่แท้งเพราะความไม่สมบูรณ์ของมดลูกของมารดาหรือสภาพแวดล้อม เช่น ปากมดลูกปิดไม่ได้ มารดามีไข้สูงหรือโรคประจำตัวบางอย่าง เช่น โรคไต โรคเลือด การแท้งจากสาเหตุนี้จะเกิดขึ้นเมื่ออายุครรภ์มากเกิน 12 สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งแบ่งประเภทการแท้งได้ ดังนี้ 1.แท้งคุกคาม เป็นการแท้งที่มีความเสี่ยงต่ำมีอาการเลือดออกทางช่องคลอด 2.แท้งหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นผลมาจากการแท้งคุกคาม 3.แท้งไม่ครบ เป็นการแท้งที่ยังมีชิ้นส่วนของการปฏิสนธิ 4.แท้งครบ เป็นการแท้งที่ถูกขับออกจากมดลูกสมบูรณ์ 5.แท้งค้าง เป็นการแท้งที่มีการตายของตัวอ่อนทั้งหมด

ค้างอยู่ในโพรงมดลูกหลายสัปดาห์ 6. แท้งเป็นอาเจิน เป็นการแท้งที่เกิดขึ้นเองมากกว่า 3 ครั้ง (พรพรรณ ภูสาคัส,2559:2-3)

การทำแท้งในทางกฎหมาย

การทำแท้งโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือการทำแท้งเพื่อรักษา หมายถึง การทำแท้งในกรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้โดยแพทย์ซึ่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 305 กำหนดไว้ว่า การทำแท้งไม่ถือว่าเป็นความผิดเมื่อมีองค์ประกอบ 3 ประการต่อไปนี้ คือ สตรีที่ตั้งครรภ์นั้นยินยอม การทำแท้งนั้นกระทำโดยแพทย์ และมีความจำเป็นต้องทำ เช่น เหตุผลด้านสุขภาพของสตรี สตรีตั้งครรภ์เพราะถูกข่มขืน หรือเด็กหญิงอายุไม่เกินสิบห้าปีตั้งครรภ์เพราะถูกกระทำชำเราแม้จะโดยความสมัครใจของเด็กหญิงนั้นก็ตาม หรือหญิงนั้นตั้งครรภ์เพราะถูกล่อลวง หรือบังคับให้ค้าประเวณี หรือเพราะถูกชักนำให้ค้าประเวณี แม้ว่าเด็กหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม

สำหรับการทำแท้งโดยผิดกฎหมาย คือ การทำแท้งที่นอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 305 บัญญัติไว้ ผู้ทำแท้งส่วนมากไม่ใช่แพทย์และมีวิธีการทำที่ไม่ถูกต้องจนก่อให้เกิดอันตรายแก่หญิงที่ไปรับบริการซึ่งอาจเสียชีวิตได้ (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2561:270)

วิธีการทำแท้ง

การใช้ยาทำแท้ง เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยหลายขั้นตอน โดยมียาเกี่ยวข้อง 2 ตัว คือ การใช้ยาไมเฟพริสโตน (Mifepristone) ร่วมกับไมโซพรอสตอล (Misoprostol) การนำยาไมโซพรอสตอลไปใช้ที่บ้านหลังให้ยาไมเฟพริสโตนที่คลินิก หรือโรงพยาบาล ทำได้เมื่ออายุครรภ์ไม่เกิน 9 สัปดาห์ (63 วัน) ทั้งนี้องค์การอนามัยโลก ให้การยอมรับในด้านความปลอดภัย โดยต้องแนะนำผู้รับบริการให้สามารถเข้ารับบริการฉุกเฉินได้หากมีภาวะแทรกซ้อนเกิดขึ้น

การทำแท้งทางศัลยกรรม การเตรียมปากมดลูกก่อนทำการทำแท้งทางศัลยกรรม เป็นคำแนะนำสำหรับผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ 12 - 14 สัปดาห์ การเตรียมปากมดลูกในอายุครรภ์ที่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ ไม่แนะนำให้ทำทุกรายแต่พิจารณาให้ทำได้ในผู้รับบริการที่มีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดภาวะแทรกซ้อน หรือขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแพทย์ การเตรียมปากมดลูกให้เหมาะสมจะช่วยลดการเสียชีวิตจากการทำแท้ง (พัชรวิวรรณ เจนสาริกรณ์ และคณะ,2561:50-51)

ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการทำแท้ง

กรณีมดลูกทะลุ พบได้ในรายที่ผู้ให้บริการทำแท้งไม่มีความรู้ความชำนาญเพียงพอ หรือในกรณีหญิงตั้งครรภ์บางรายอาจมีความผิดปกติของมดลูกอยู่แล้ว ผู้ให้บริการทำแท้งสอดใส่วัตถุหรือเครื่องมือลึกเกินไปทำให้เกิดการฉีกขาดของมดลูกส่วนบน ส่งผลให้เกิดอันตรายตามมา คือ การตกเลือดภายในช่องคลอด

กรณีการตกเลือด เกิดจากการทำแท้งที่เอาเศษรกหรือเยื่อหุ้มเด็กออกไม่ครบ บางรายอาจเกิดจากการฉีกขาดของปากมดลูก เนื่องจากการใส่เครื่องมือเข้าไปถ่างขยายปากมดลูกมากเกินไป โดยทั่วไปอาการแสดงของผู้ป่วยมักจะสัมพันธ์กับปริมาณการเสียเลือดที่ไหลผ่านออกมาทางช่องคลอด แต่อันตรายจะเพิ่มมากขึ้นหากเกิดภาวะมดลูกทะลุ (อารตี ประสมทรัพย์,2550:18)

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

กฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้ง

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights)

ตาม Article 1. All human beings are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of brotherhood. ซึ่งแปลว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระเสรีและมีความเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ มนุษย์ทุกคนย่อมได้รับและแสดงออกอย่างมีเหตุผลและมีโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตคติแห่งภราดรภาพ ดังนั้นจึงหมายความว่า มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอำนาจหรือความสามารถที่จะกระทำการหรือไม่กระทำการก็ได้ตามความพึงพอใจ ซึ่งมีความเสมอภาคกันในศักดิ์ศรีและสิทธิ

ตาม Article 3. Everyone has the right to life, liberty and security of person. ซึ่งแปลว่า ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล (อุดมศักดิ์ สนิธิพงษ์, 2561:96-97)

ประเทศเยอรมัน

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 218 บัญญัติความผิดฐานทำให้แท้งลูกก็คือการทำลายทารกในครรภ์ซึ่งอยู่ในมดลูก หรือโดยการทำให้แท้งออกมา ถ้าลูกในครรภ์ตาย เพราะเหตุอื่นไม่ใช่เพราะผลของการกระทำก็เป็นความผิดในชั้นพยายาม กล่าวคือ ความสำคัญจะอยู่ที่การทำลายทารกในครรภ์ให้สิ้นชีวิตไป ดังนั้นแม้จะยังไม่คลอดก็เป็นการทำแท้งสำเร็จครบบริบูรณ์ (เพียงจิต ตันติจรัสโรดม, 2551:80-81)

ประเทศโปแลนด์

การทำแท้งเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายในประโปแลนด์ ยกเว้นในกรณีที่การตั้งครรภ์นั้นได้กระทำเพื่อเป็นการช่วยชีวิตของหญิง หรือเพื่อรักษาสุขภาพของหญิง หรือเพื่อรักษาสุขภาพจิตใจของหญิงที่เกิดจากการถูกข่มขืนหรือร่วมประเวณีระหว่างบุคคลในสายเลือดเดียวกัน (ปชาบดี ด้วงดี, 2557:73)

ประเทศนอร์เวย์

การร้องขอทำแท้งจะต้องกระทำโดยหญิงผู้ตั้งครรภ์นั้นเท่านั้น แต่ถ้าหญิงตั้งครรภ์อายุต่ำกว่า 16 ปี หรือปัญญาอ่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะเป็นผู้ให้โอกาสในการอนุญาตให้มีการทำแท้งได้ ถ้าหญิงนั้นเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ หรือไร้ความสามารถจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง (ปชาบดี ด้วงดี, 2557:78)

กฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการทำแท้ง

ความรับผิดทางอาญา

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 301 หญิงใดทำให้ตนเองแท้งลูกหรือยอมให้ผู้อื่นทำให้ตนแท้งลูก ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ มาตรา 302 ผู้ใดทำให้หญิงแท้งลูกโดยหญิงนั้นยินยอมหรือไม่ยินยอมตาม มาตรา 303 ก็ตามต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงรับอันตรายสาหัสอย่างอื่นด้วย หรือถ้าการกระทำนั้นเป็นเหตุให้หญิงถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้น

เหตุยกเว้นโทษ

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 304 ผู้ใดเพียงแต่พยายามทำแท้งโดยหญิงยินยอมและไม่เกิดอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ การพยายามกระทำความผิด ได้แก่ การกระทำที่ถึงขั้นใกล้ชิดกับการทำแท้ง เช่น ชี้นขาหยั่งแล้ว จึงจะเข้าชั้นพยายาม หรือทำแล้วแต่เด็กคลอดออกมาอย่างมีชีวิต ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ (อรรวรรณ ศิริวัฒน์และคณะ, 2559:34)

เหตุยกเว้นความผิด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 305 ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นการกระทำของนายแพทย์ และจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของหญิงนั้น หรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 282 มาตรา 283 หรือมาตรา 284 ผู้กระทำไม่มีความผิด (เกียรติขจร วิจารณ์สวัสดิ์, 2562:100)

ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วย หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 (3) (ฎ) และด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษตาม มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 50 ของ รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการแพทยสภา ออกข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้ง ครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2548"

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น จะกระทำ ได้เมื่อหญิงตั้งครรถ์นั้นยินยอม

ข้อ 4 แพทย์ผู้กระทำการยุติการตั้งครรถ์ทางการแพทย์ตามข้อบังคับนี้ต้องเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ เวชกรรมตามกฎหมาย

ข้อ 5 การยุติการตั้งครรถ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 (1) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้เป็นไป ตามเงื่อนไขดังนี้ (1) เป็นกรณีที่ต้องกระทำเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรถ์ หรือ (2) เป็นกรณีที่ต้องกระทำเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรถ์ ซึ่งจะต้องได้รับการรับรอง หรือ เห็นชอบจากผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรถ์ อย่างน้อยหนึ่งคน

ในกรณีที่หญิงนั้นมีความเครียดอย่างรุนแรง เนื่องจากพบว่าทารกในครรถ์ มีหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะมี ความพิการอย่างรุนแรง หรือเป็นหรือมีความเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคพันธุกรรมอย่างรุนแรง เมื่อหญิงนั้นได้ รับการ ตรวจวินิจฉัยและการปรึกษาแนะนำทางพันธุศาสตร์ (Genetic counseling) และมีการลงนามรับรองในเรื่อง ดังกล่าวข้างต้นโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่มีใช้ผู้กระทำการยุติการตั้งครรถ์อย่าง น้อยหนึ่งคน ให้ถือว่า หญิงตั้งครรถ์นั้นมีปัญหาสุขภาพจิตตาม (2)

ทั้งนี้ ต้องมีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ที่ชัดเจนว่าหญิงนั้นมีปัญหาสุขภาพทางกายหรือทางจิต และต้องมี การบันทึกการตรวจและวินิจฉัยโรคไว้ในเวชระเบียนเพื่อเป็นหลักฐาน

ข้อ 6 การยุติการตั้งครรถ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น ต้องมี หลักฐานหรือข้อเท็จจริงอันควรเชื่อได้ว่า หญิงตั้งครรถ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 305 (2) แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ข้อ 7 การยุติการตั้งครรถ์ทางการแพทย์ตามข้อ 5 และข้อ 6 ต้องกระทำในสถานพยาบาลดังต่อไปนี้ (1) โรงพยาบาลหรือหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน หรือสถานพยาบาลเวชกรรมที่มี เพียงรับ

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

ผู้ป่วยไว้ค้างคืบตามกฎหมายว่าด้วยสถาน พยาบาล ทั้งนี้โดยสามารถปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติ การตั้งครุฑทางการแพทย์ได้ตามความ เหมาะสม (2) คลินิกเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล โดยสามารถปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้ง ครุฑทางการแพทย์ที่อายุครุฑไม่เกินสิบสองสัปดาห์

ข้อ 8 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครุฑทางการแพทย์ตามข้อบังคับนี้ จะต้องทำรายงานเสนอต่อแพทยสภา ตามเงื่อนไขและระยะเวลาในแบบฟอร์มที่แพทยสภากำหนด

ข้อ 9 ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้กระทำการยุติการตั้งครุฑทางการแพทย์ไม่ปฏิบัติตามข้อ บังคับนี้ ให้ถือว่าผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้นประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยไม่รักษามาตรฐานในระดับที่ดีที่สุด

ข้อ 10 ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครุฑทางการแพทย์ ตามข้อบังคับนี้ ให้ถือว่าได้กระทำตามมาตรา 305 แห่งประมวลกฎหมายอาญา (อำนาจ กุศลานันท์, 2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร การวิจัยในส่วนนี้เพื่อตอบจุดประสงค์การวิจัยเกี่ยวกับ “สภาพปัญหาเกี่ยวกับการ ทำแท้ง” และ “เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการทำแท้ง” โดยมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลที่เป็นเอกสารเชิงวิชาการ ข้อมูลที่เป็น เอกสารด้านคดีความ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะแบ่ง ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นบทบัญญัติของกฎหมายตามประมวลกฎหมายอาญา ส่วนที่เป็น คำอธิบายจากตำราและหนังสือ ส่วนที่เป็นงานวิจัยและบทความ ส่วนที่เป็นคำพิพากษาศาลฎีกา

3. ผู้วิจัยจะดำเนินการ วิเคราะห์ ตีความและให้ความหมายข้อมูลในรูปของการอธิบายโดยการอ่าน และจับประเด็น จัดกลุ่มข้อมูล เชื่อมโยงแนวคิด ขยายความเชื่อมโยง หาความหมาย หาข้อสรุป

4. สถานที่เก็บข้อมูล ได้แก่ ตำรา หนังสือ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทบัญญัติกฎหมายทั้งของ ไทยและกฎหมายของต่างประเทศ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ขอ ยพระนาง หอสมุดแห่งชาติ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (สารสนเทศ)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กฎหมายอาญาของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในการทำแท้งอยู่ที่ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 305 โดยต้องเป็นการกระทำของนายแพทย์เท่านั้น และจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพของ หญิงนั้นหรือหญิงมีครรภ์เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 มาตรา 277 มาตรา 282 มาตรา 283 หรือมาตรา 284 ซึ่งต้องปฏิบัติตามข้อปฏิบัติแพทยสภา จึงทำให้ หญิงที่ตั้งครุฑนั้นหาทางออกโดยการทำแท้งแบบผิดกฎหมาย ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อชีวิตได้

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยสามารถทำแท้งได้โดยถูกกฎหมายเฉพาะกรณีที่กำหนดไว้ในมาตรา 305 เท่านั้น ดังนั้น เมื่อหญิงตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมตัดสินใจทำแท้งย่อมมีความผิดอาญา ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมีการแก้ไขกฎหมาย โดยควรกำหนดให้หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่มีความพร้อมจะเสี่ยงดูทารกน่าจะทำได้หาก ร้องขอ แต่ต้องมีการกำหนดจำนวนครั้งที่สามารถร้องขอได้ เหมือนอย่างเช่นกฎหมายของประเทศนอร์เวย์

นอกจากนี้ จากการศึกษายังพบว่า กฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้มีทั้งเหมือนและแตกต่างกับของต่างประเทศ อย่างเช่น ประเทศโปแลนด์ ให้ทำแท้งได้ในกรณีที่เป็นการช่วยชีวิตของหญิงที่ตั้งครรภ์ หรือเพื่อรักษาสุขภาพของหญิงนั้น ประเทศนอร์เวย์ เปิดโอกาสให้ทำการทำแท้งได้หากร้องขอ ผู้วิจัย เห็นว่าบางอย่างก็ควรมีการปรับเปลี่ยนแก้ไขให้เหมือนกับของต่างประเทศคือให้หญิงนั้นสามารถร้องขอเพื่อทำการทำแท้งได้หากหญิงนั้นร้องขอ เพื่อช่วยลดปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการทำแท้งให้บุคคลที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อมนั้นสามารถทำแท้งได้ในทุกกรณีเพื่อไม่ให้เป็นอันตรายต่อตัวผู้ที่ต้องการทำแท้งมากเกินไปและเป็นการช่วยลดปัญหาการทำแท้งโดยวิธีที่ผิดกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านสังคม

การที่จะแก้ปัญหการทำแท้งโดยวิธีที่ผิดกฎหมายให้หายไปนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากในปัจจุบันยังมีผู้ที่ตั้งครรภ์โดยยังไม่พร้อมมีบุตรอยู่เป็นจำนวนมาก จึงก่อให้เกิดปัญหการทำแท้งผิดกฎหมาย ซึ่ง บทกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนี้ ควรจะมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นั้นสามารถทำแท้งได้อย่างเสรี

ข้อเสนอแนะทางด้านวิชาการ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเหตุยกเว้นความผิดทางอาญ่าเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นทางกฎหมายอายุของหญิงแท้งลูกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์ธนวัฒน์ พิสิฐจินดา ที่ได้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในการทำวิจัยตลอดจนช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นคุณประโยชน์ ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์.(2562).คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาค1 เล่ม1. (พิมพ์ครั้งที่11). กรุงเทพฯ:บริษัท
กรุงสยาม พับลิชชิ่ง จำกัด.

เดลินิวส์.(2562).ทารกถูกกรอกน้ำยาล้างส้วมสิ้นใจ.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2562 จาก:

<https://www.dailynews.co.th/crime/723376>

การประชุมวิชาการระดับชาติ “การเรียนรู้ด้านมนุษยศาสตร์และด้านสังคมศาสตร์” ครั้งที่ 3
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2562

- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ.(2561).คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ. (พิมพ์ครั้งที่16).
กรุงเทพฯ:วิญญูชน.
- ฉันท พันตรา และคณะ.(2559).รายงานเฝ้าระวังการทำแท้งประเทศไทย พ.ศ.2557. (พิมพ์ครั้งที่1).
นนทบุรี:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ปชาบดี ดั่งดี,การทำแท้งโดยชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาเปรียบเทียบเงื่อนไขประกอบการทำแท้งใน
ต่างประเทศ.วิทยานิพนธ์หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริธี
พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต,2557.
- พรพรรณ ภูสาคัส.(2559).เรียนรู้รัฐศาสตร์จากศัพท์. (พิมพ์ครั้งที่1).กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- พัชรีวรรณ เจนสาริกธน์ และคณะ.(2561).คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อการทำแท้งที่ปลอดภัย แบบ
องค์รวม. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ:บริษัท เอมมาศ จำกัด.
- เพียงจิต ตันติจรัสโรดม.สิทธิเสรีภาพในการทำแท้งของหญิง.วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต,2551.
- เพ็ญลดาทองประเสริฐ.(2557).ภาวะฉุกเฉินทางสูตินรีเวชกรรม. (พิมพ์ครั้งที่2). เชียงใหม่:พงษ์สวัสดิ์การ
พิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2556).พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ:
บริษัท นานมีบุ๊คพับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- อรวรรณ ศิริวัฒน์ และคณะ.(2559).คู่มือปฏิบัติการทางคลินิกสำหรับการดูแลสุขภาพเพื่อการทำแท้งที่
ปลอดภัย.กรุงเทพฯ:ศูนย์สื่อและสิ่งพิมพ์แก้วเจ้าจอม.
- อารตี ประสมทรัพย์,ทางเลือกที่จะทำแท้ง:การพิทักษ์สิทธิผู้หญิงของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาสตรีศึกษา คณะวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,2550.
- อำนาจ กุศลนันท์.(2554). ทำแท้ง กฎหมาย แพทยสภา.สืบค้นเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2562 จาก:
<http://www.med.cmu.ac.th/>
- อุดมศักดิ์ สินธิพงษ์.(2561).สิทธิมนุษยชน. (พิมพ์ครั้งที่6). กรุงเทพฯ:วิญญูชน.